

מה שראינו עכ כה

- ברכות השחר יושבות בדיוק על קו התפר בין הבית החוצה, ומחברות לפעולות יומיומיות פשוטות, תודעה של הודאה, שליחות וחיבור לה'...
- ברכת שעשה לי כל צרכי, רוממה אותנו למבט שכל מה שיש לנו אצלנו. יש לנו כל צרכנו. ולמעלה מזה, גם על החסרונות אנו מודים כצורך שמקדם אותנו, "בורא נפשות רבות וחסרון", ואנו לומדים להיות שמים בחלקנו – בחלקיותנו, שמדייקת אותנו בשליחות האישית של כל אחד מאיתנו.
- ברכת אוזר ישראל בגבורה מדייקת את גבורתנו הישראלית, שהיא גבורה עדינה ופנימית של האדם מול עצמו. וברכת עוטר מדייקת את סגולתנו החירותית.
- ברכת שלא עשני גוי מפנה לנו את הקשב אל הייעוד שקבלנו אל הר סיני, היות כעם עם נשמה אחת כללית שצריכה להתגלות בעולם. וושלא עשני עבד – היותנו בני חורין, בוחרים כל יום מחדש את חיינו מבלי תלות במצב קיים. ושללא עשני עשה – דיוק ייעוד אישי מכוון ואמיתי.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

הַמַּעֲבִיר שָׁנָה מֵעֵינֵי וְתַנוּמָה מֵעַפְפֵי

כי משי אפיה לימא ברוך המעביר חבלי שינה מעיני ותנומה מעפפעי - גמ' ברכות
כשרוחץ פניו מברך - רמב"ם

כשרוחץ פניו מברך

המעביר חבלי שינה מעיני ותנומה מעפעפי (ברכות סב) לפי שכשהעביר ידיו על עיניו ובירך פוקח עורים העביר קצת עוצם מעיניו וקצת מעפעפיו ועדיין עוצם עיניו לא העבירו כלו עד שירחצם במים.

ההכרח של השנה בא בתכונה כפולה.

העיונות הנפשית, אחרי אשר מלאה חקיה בעמלה החיוני, לקבל רשמים מכל הסביבה, לעבדם עבוד רוחני, ולהביאם לאוצרה הרוחני פנימה, זאת היא הגורמת לדרש בחזקה מנוחה נפשית פנימית, להעתיק מן העולם הסובב ומכל רשמיו המרעישים בחקיקתם. זאת היא הפעלה הנפשית של השנה, הבאה בעקרה ביחש להענינים, הכלי המקשר את הנפש אל כל העולם החי והרוגש אשר מסביב לו. זאת היא השנה העמקה, הבאה מתוך תביעתה של המרגעה הנפשית. אבל עם זה מתחברת היא התביעה של התנומה, הבאה בעקב הלאות של הכח החמרי, הנפרת על האיברים החיצונים, שהמקום היותר מסוים וקודם לכל האיברים להיות מרגש בהם הכרח דרישה זו הם העפעפים, בתור כלים להאיבר הפלאי, ראי הנשמה, העין, שעליהם שוכנת היא התנומה הקלה והחיצונה.

ההכרח של השנה בא בתכונה כפולה.

שְׁתֵּי אֵלֶּה יַחַד הֵן הַמְּפְרִיעוֹת אֶת הַמְּשַׁכְּתָן שֶׁל פְּעֻלוֹת הַחַיִּים הָעָרִים וְהַרְעָנִים,
בְּצֵד הָרוּחָנִי וְהַחֲמָרִי גַם יַחַד. הָרוּחַ הַמְתְּאָזֵר חֵיל עַל-יְדֵי מְנוּחַת הַשָּׁנָה וְכִלִּי
הַבְּשׂוּר הַמְתְּכֹונְנִים לְהִיּוֹת כְּלִים מִכְּשִׁירֵי הַמְּפַעְלִים הַנְּכַבְּדִים לְתַעֲוִדַת הַחַיִּים,
שְׁנֵיהֶם יַחַד מוֹצְאִים אֶת מִטְרָתָם בְּבִרְכַּת ד' עַל-יְדֵי הַמְּנוּחָה הַמְּבֹרָכָה שֶׁל
הַשָּׁנָה, שֶׁהָאָדָם מִתְחַדֵּשׁ עַל-יְדֵי כְּבִרְיָה חֲדָשָׁה בְּכַחוּתוֹ הָרוּחָנִים וְהַחֲמָרִים.
וְהֵנּוּ מְבֹרָכִים עַל-זֶה: הַמְּעַבִּיר שָׁנָה מֵעֵינֵי וְתַנוּמָה מֵעֲפֹעְפִי

אין לענות אמן אחר המעביר שינה מעיני עד שיחתום הגומל חסדים טובים לעמו ישראל שהכל
ברכה אחת היא - שולחן ערוך

ויהי רצון מלפניך ה', אלקי ואלהי אבותי,
שתרגיליני בתורתך, ותדביקני במצותיך, ואל תביאני לידי חטא, ולא
לידי עון, ולא לידי ניסיון, ולא לידי בזיון, ותרחיקני מיצר הרע, ותד-
ביקני ביצר הטוב, וכוף את יצרי להשתעבד לך, ותנני היום ובכל יום
לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי, וגמלני חסדים טובים.
ברוך אתה ה', גומל חסדים טובים לעמו ישראל

המעביר + ותגמלני

כתבו תוס' דהוי שפיר מעין פתיחה המעביר שינה סמוך לחתימה ותגמלני חסדים טובים דהיינו גמילות חסדים שהקב"ה מעביר שינה מעיניו ומחדש כחו כמו שכתוב במדרש על פסוק חדשים לבקרים רבה אמונתך שמביא רבינו בסמוך גבי ברכת הנותן ליעף כח.

המעביר + ותגמלני

לכאורה קשה מה השייכות של תפילה זו לברכת המעביר שינה שקבעו חז"ל להסמיכם זל"ז, עד שאפילו אין עונין אמן אחר "ותנומה מעפעפי" אלא בסוף ה"יהי רצון", ומדוע?

ומבאר ע"פ מה שאמרו כאן דשינה לרשעים זה טוב והנאה להם ולכל העולם, זאת אומרת שישנם כאלו שאצלם מה שה' העביר שינה מעיניהם ותנומה מעפעפיהם זה כלל לא ברכה, וע"כ רק לאחר שממשיך ומתפלל "שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצוותיך" וכו' שבזה מבהיר מה בכוונתו לעשות לאחר שפקח עיניו, ומה תכליתו בחיים, רק אז הברכה אכן מושלמת, ויש להודות ולברך על העברת חבלי שינה מעיניו, כאמרם כאן שהשינה המרובה לצדיקים רע להם ורע לעולם

מה שראינו היום

- יש יחס בין העיניים לעפעפיים שמבטאות את היחס בין החומר לגוף, ואת התחדשות הבוקר.
- אנו מחברים בין ההתעוררות והפסקת השינה אל תודעת גמילות החסדים. בהכרת התודה במובן של הודאה ובמובן של חיים מלאי שליחות.
- מתוך כך אנו מפרטים את כל שאנו מבקשים היום. להיות מחוברים לה' בכל פעולותינו.
- כפי שהזכרנו ב"על נטילת הידיים", הרגליים מסמלות את החלקים של הָרְגְלִים וכדומה. אין אנו נוטלים את הרגליים משום כך, אבל לאחר כל ברכות השחר אנו מבקשים ותרגילנו בתורתך. שאכן נתרגל ונתרגל. ובכך נחשוף את פנימיות רצוננו.

להעביר את השינה מהעייניים

אחר שממשיך ומתפלל "שתרגילנו בתורתך ודבקנו במצוותיך" וכו' ומבהיר מה
בכוונתו לעשות לאחר שפקח עיניו, ומה תכליתו בחיים - הברכה אכן מושלמת

הגאון רבי מרדכי בנעט זצ"ל

חדשים לבקרים רבה אמונתך

פסוק